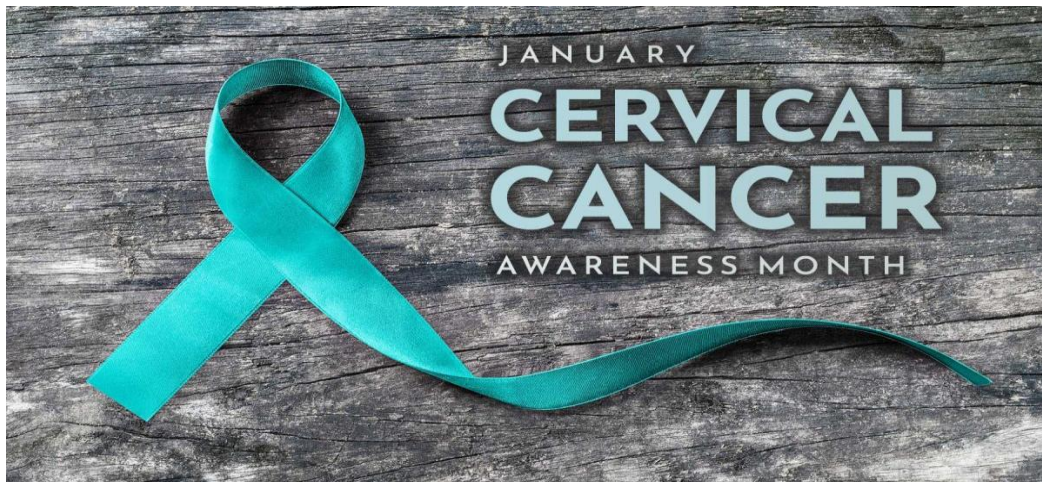

Месец на свесност за рак на грлото на матката 2023 година

Меѓународната агенција за истражување на ракот (IARC) го одбележува месецот за подигање на свеста за ракот на грлото на матката со истакнување на работата што останува да се направи за светот да ја елиминира оваа болест до крајот на овој век и со промовирање на алатките што се достапни за постигнување на оваа цел.

Главната причина за рак на грлото на матката е постојаната инфекција со високоризични типови на хуман папиломавирус (ХПВ), исклучително честа фамилија на вируси кои се пренесуваат преку сексуален контакт. Ракот на грлото на матката е една од најпревентабилни и најизлчливи форми на рак. Меѓутоа, во 2020 година, околу 604.000 жени биле дијагностицирани со рак на грлото на матката ширум светот и околу 342.000 жени починале од оваа болест. Повеќето од овие случаи и смртни случаи (~ 90% за двете) се случиле во земјите со низок и среден приход.

На земјите им остануваат уште само 7 години, до 2030 година, за да ги исполнат целите на Светската здравствена организација (СЗО) кои ќе помогнат елиминацијата на ракот на грлото на матката да стане реалност во оваа амбициозна временска рамка. Неодамнешното истражување на научниците од IARC и партнерските институции сугерира дека овие цели ќе бидат пропуштени освен ако земјите не ги зголемат програмите за скрининг, не го подобрат опфатот на вакцинацијата против ХПВ и не го прошират пристапот до пристапен третман.

За да се елиминира ракот на грлото на матката како јавно здравствен проблем до 2100 година, сите земји мора да достигнат и одржуваат стапка на инциденца од помалку од 4 нови случаи на рак на грлото на матката на 100 000 жени годишно. Постигнувањето на таа цел се потпира на три клучни столба и нивните соодветни цели:

- **Вакцинација:** 90% од девојчињата целосно да бидат вакцинирани со ХПВ вакцина до 15-годишна возраст;
- **Скрининг:** 70% од жените треба да бидат скринирани со помош на тест со високи перформанси до 35-годишна возраст и повторно до 45-годишна возраст;
- **Третман:** 90% од жените со третирани предканцерози и 90% од жените со инвазивен карцином ќе се справат со оваа болест.

Секоја земја треба да ги исполни целите од 90–70–90 до 2030 година за да тргне на патот кон елиминирање на ракот на грлото на матката до крајот на овој век.

Научниците од IARC спроведуваат истражување што ги унапредува овие три области, како што е проучувањето на имунолошкиот одговор на различниот број на дози на ХПВ вакцината. Благодарение на овие проценки, сега е познато дека единечна доза на вакцина нуди соодветна заштита за неутрализирање на вирусот и дека имуногеноста на една доза останува висока дури и 10 години по вакцинацијата. Во голема мера врз основа на овие резултати и поврзаните истражувања на IARC, СЗО неодамна препорача да се поддржи распоредот за единечна доза за ХПВ вакцинација.

Истражувачите од IARC и нивните соработници, исто така, ја проценуваат изводливоста и ефективноста на различните методи за скрининг на рак на грлото на матката.

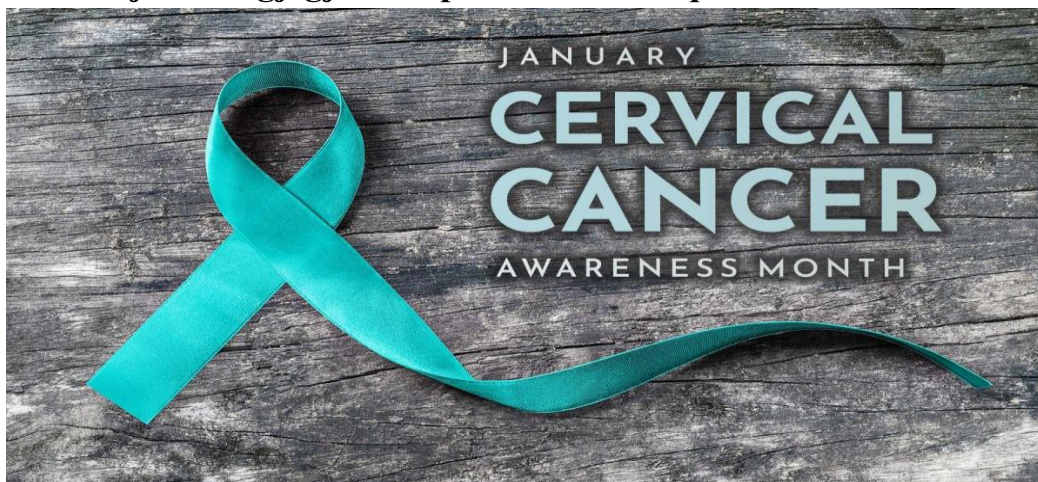
IARC Прирачници за превенција од рак Том 18: Скрининг за рак на грлото на матката беше објавен во мај 2022 година. Една неодамнешна студија на IARC објави за изведбата на визуелна инспекција на грлото на матката со оцетна киселина (VIA), евтин скрининг метод, како и за способноста на давателите на ВИА да ја проценат подобноста за аблативен третман.

Извор: <https://www.iarc.who.int/featured-news/iarc-marks-cervical-cancer-awareness-month-2023/>

Изготвил: Одделение за социјална медицина

пристапено на 23.01.2023

Muaji i ndërgjegjësimit për kancerin e qafës së mitrës 2023

Agjencia Ndërkombëtare për Kërkimin e Kancerit (IARC) po shënon muajin e ndërgjegjësimit për kancerin e qafës së mitrës duke nënvizuar punën që mbetet për t'u bërë për botën për të eliminuar sëmundjen deri në fund të këtij shekulli dhe duke promovuar mjetet që disponohen për të arritur këtë qëllim.

Shkaku kryesor i kancerit të qafës së mitrës është infeksioni i vazhdueshëm me lloje me rrezik të lartë të papillomavirusit njerëzor (HPV), një familje jashtëzakonisht e zakonshme e viruseve seksualisht të transmetueshme. Kanceri i qafës së mitrës është një nga format më të parandalueshme dhe më të kurueshme të kancerit. Megjithatë, në vitin 2020, rreth 604,000 gra u diagnostikuan me kancer të qafës së mitrës në mbarë botën dhe rreth 342,000 gra vdiqën nga kjo sëmundje. Shumica e këtyre rasteve dhe vdekjeve (~ 90% për të dyja) ndodhën në vendet me të ardhura të ulëta dhe të mesme.

Vendeve u kanë mbetur vetëm 7 vjet, deri në vitin 2030, për të përmbushur objektivat e Organizatës Botërore të Shëndetësisë (OBSh) që do të ndihmojnë në realizimin e eliminimit të kancerit të qafës së mitrës brenda këtij afati ambicioz. Hulumtimet e fundit nga shkencëtarët e IARC dhe institucionet partnere sugjerojnë se këto synime do të mungojnë nëse vendet nuk rritin programet e shqyrtimit, përmirësojnë mbulimin e vaksinimit HPV dhe zgjerojnë qasjet në trajtime të përbalueshme.

Për të eliminuar kancerin e qafës së mitrës si një problem i shëndetit publik deri në vitin 2100, të gjitha vendet duhet të arrijnë dhe të mbajnë një normë incidence prej më pak se 4 raste të reja të kancerit të qafës së mitrës për 100,000 gra në vit. Arritja e këtij qëllimi mbështetet në tre shtylla kryesore dhe objektivat e tyre përkatëse:

- **Vaksinimi:** 90% e vajzave të vaksinohen plotësisht me vaksinën HPV deri në moshën 15 vjeçare;
- **Skriningi:** 70% e grave duhet të ekzaminohen duke përdorur një test të performancës së lartë deri në moshën 35-vjeçare dhe përsëri në moshën 45-vjeçare;
- **Trajtimi:** 90% e grave me parakancer të trajtuar dhe 90% e grave me kancer invaziv do të shpëtojnë nga sëmundja.

Çdo vend duhet të përmbushë objektivat 90–70–90 deri në vitin 2030 për të hyrë në rrugën e eliminimit të kancerit të qafës së mitrës deri në fund të këtij shekulli.

Shkencëtarët e IARC po kryejnë kërkime që avancojnë këto tre fusha, të tilla si studimi i përgjigjes imune ndaj numrave të ndryshëm të dozave të vaksinës HPV. Falë këtyre vlerësimeve, tashmë dihet se një dozë e vetme vaksine ofron mbrojtje adekuate për të neutralizuar virusin dhe se imunogjeniteti i një doze të vetme mbetet i lartë edhe 10 vjet pas vaksinimit. Kryesisht bazuar në këto rezultate dhe kërkime të lidhura me IARC, OBSH rekomandoi së fundmi mbështetjen e orarit të një doze të vetme për vaksinimin e HPV.

Studiuesit e IARC dhe bashkëpunëtorët e tyre po vlerësojnë gjithashtu fizibilitetin dhe efektivitetin e metodave të ndryshme të shqyrtimit të kancerit të qafës së mitrës.

Udhëzimet e IARC për parandalimin e kancerit Vëllimi 18: Ekzaminimi i kancerit të qafës së mitrës u botua në maj 2022. Një studim i fundit i IARC raportoi mbi performancën e inspektimit vizual të qafës së mitrës me acid acetik (VIA), një metodë e shqyrtimit me shpenzime të ulët dhe aftësinë e ofruesve të VIA për të vlerësuar përshtatshmërinë për trajtim ablativ.

Burimi: <https://www.iarc.who.int/featured-news/iarc-marks-cervical-cancer-awareness-month-2023/>

Përgatit: Reparti për mjekësi sociale

Postuar: 23.01.2023